

Inventeringsformulär Medeltida taklag i Västerås stift

Klockstapel: Berg klockstapel

Län:	Västmanland
Datum:	2016-10-18
Utfört av:	Lisa Skanser och Daniel Eriksson

**Undersökt
Byggnadsdel**

Kommentar:

Klockstapel	X	De medeltida delarna av stommen utgörs av fyra hörnben och ett ben/stolpe mellan hörnbenen. Den bevarade medeltida konstruktionen bedöms vara ca 9 meter hög och lutar svagt inåt. I centrum står en hjärtstock. Benen står ovanpå en sekundär, yngre, syllram vars knutning är grovt gjord. Upptill slutar benen under tak till tredje våningen och binds samman med remstycken till en ram. Inom den finns fem tvärgående bindbjälkar monterade i öst-västlig riktning. Försträvningar finns i hörnen mellan de två yttre bindbjälkarna. Tvärgående plank i tre "ramar" håller samman benen. I norra väggen finns en ursprunglig hellång tvärplanka, som löper mellan två hörnstolpar, merparten av övriga förefaller ha ersatts av sekundära som går från hörnstolpe till mittstolpe. Tvärplanken löper genom tapphål i benen/stolparna och de är förskjutna i höjded, mot väster och öster sitter de ca 10 cm ovanför planken i norra och södra väggen. Långa korslagda krysssträvor från hörnben till hörnben är monterade.
Övrigt:		

Skiss

Kommentar:

Ja	Endast några principskisser i plan och sektion
----	--

Material

Kvalitet:

Furu	x	
Gran		
Ek	x	Ek i dymlingar
Vankant		
Skarpkant	x	
Dimensioner:	Hjärtstock 25-27 cm, hörnben och "mellanben" är kring 33-34 cm. Måtten är tagna nära bef. golvnivå. Upptill under tredje våningens bjälklag är benen 26-28 cm. Tvärplanken är 10x18 cm men tapphål i benen/stolparna är ca 13x18 cm.	
Årsringar:		
Kommentarer:		

Ytbearbetning

Kommentar:

Behuggningstyp:	Verktygsspåren är svårtolkade och för tankarna till senmedeltid.	
Skave		
Hyvlat		
Sågat		
Profilering		

Bemålning

--	--

Hopfogning **Kommentar:**

Dymling	Genomgående spetsiga ekdymlingar, ca 4-5 cm i diam
Spik	
Utförande:	Upptill har hörnben och "mellan"ben en slits som remstyckena är nedfälld i. Tvärplanken löper genom tapphål i benen/stolparna. Kryssträvorna är intappade i hörnstolparna och förbindningarna är gjorda halvt i en tredjedel med "husning" nedtill och upptill som helt i halvt. Ekdymlingar låser låser samtliga förbindningar.

Timmermärkning **Kommentar:**

Beskrivning:	Förbindningar är utmärkta med kraftiga ritsar runt om på alla fyra sidor. Sydöstra hörnstolpen har en skuren kryssmärkning, finns även på den mötande kryssträvan nere vid befintlig golvnivå. En rakt skuren märkning med en anslutande snedskärning finns i ett av de mellersta benen, under bjälklaget, märkningen är delvis kapad av sekundär bjälke. På nordöstra hörnstolpen finns en skuren kryssmarkering vid förbindningen under tak.
--------------	--

Övriga fynd: Hjärtstocken har urtag som ev. kan kopplas till tidigare klockupphängning men urtagen sitter lågt, troligen har stocken kapats nedtill och sänkts. På plan tre är hjärtstocken skarvad två gånger.

Tolkning: Konstruktionen i Bergs klockstapel är typiskt medeltida. Verktygsspåren är svårtolkade och för tankarna till senmedeltid. Åldern är svår att bedöma varför det blir ett stort spann, uppskattas till 1300-1500-tal.